

درس چهارم

در اردوی راهیان نور، ما به زیارت تربت پاک
غیور مردانی می‌رویم که با هجرت و کوچ عاشقانه
خویش، هم با دشمن درون مبارزه کردند و هم با
دشمنان بیرونی جنگیدند.

آشنایی با یادمان‌های دفاع مقدس

نگذارید پیشکسوتان جهاد و شهادت در پیچ و خم زندگی گم شوند.

امام خمینی (ره)

قرآن کریم سه مفهوم مقدس ایمان، هجرت و جهاد را در بسیاری از آیات خود به صورت توأم آورده است. از منظر قرآن و معصومان (ع) انسان با ایمان، خود را وابسته به خدا می‌داند و از هر چیز دیگری وارسته است. او برای تحکیم و نجات ایمان خویش هجرت می‌کند و برای نجات و رستگاری و رهایی از چنگال اهریمن بی‌ایمانی جهاد می‌نماید.

هجرت و جهاد

هجرت به دو گونه است: هجرت صغری و هجرت کبری

هجرت صغری (کوچک): انسان از محلی به محل دیگر برای انجام وظیفه دینی خویش کوچ

می‌کند.

هجرت کبری (بزرگ): انسان از هرگونه پلیدی و گناه دوری می‌کند و به سمت خوبی‌ها

می‌رود.

جهاد نیز به دو گونه است: جهاد اصغر و جهاد اکبر

جهاد اصغر (کوچک‌تر): انسان با دشمن بیرونی (مثل صدام) می‌جنگد تا پیروز شود.

جهاد اکبر (بزرگ‌تر): انسان با دشمن درون نبرد می‌کند تا به تقوی و رستگاری نزدیک شود.

اردوی راهیان نور هجرتی صغری است که می‌تواند ما را به هجرت کبری برساند. زیرا ما به زیارت

تربت پاک غیور مردانی می‌رویم که با هجرت و کوچ عاشقانه خویش، هم با دشمن درون مبارزه کردند

و هم با دشمنان بیرونی جنگیدند و به مفاهیم مقدسی چون شرف، ایمان، جهاد، غیرت، پایداری و ایثار

معنا بخشیدند.

از کدام سو آمده‌ای؟ از شرق یا غرب؟ از شمال یا جنوب؟ از هرکجا آمده‌ای بدان که افق زمین و آسمان و همهٔ وادی‌های جنون و شیفتگی و عشق همین جاست.

جایی که آسمان با همهٔ جبروتش، خاک را بوسه می‌زند؛ چرا که این صحرا در حریر سکوت، نه چندان دور، افتخار تحمل گام‌های رادمردانی را داشته است که چشمه‌های جوشان عشق را از بلندای روح بی‌قرار خویش بر آن جاری و از زلال معرفت جان‌هایشان کام تشنهٔ این صحرا را سیراب ساخته‌اند.

اردوی راهیان نور چیست؟

در اردوهای راهیان نور، هر ساله کاروان‌هایی برای آشنا شدن یا تجدید بیعت و دیدار با یادمان‌های حماسهٔ بزرگ دفاع مقدس راهی دیار نور در جنوب و غرب کشور می‌شوند.

تصویر ۱-۴- اردوی راهیان نور، زمینه‌ای برای انتقال ارزش‌های دوران دفاع مقدس به نسل جوان امروز

تبیین آثار حضور همهٔ اقشار مردم در جبهه‌های حق علیه باطل و مشاهدهٔ آثار و فداکاری‌های رزمندگان اسلام بخشی از برنامه‌های اردوی راهیان نور است.

اکنون اردوهای راهیان نور به یکی از منابع عظیم تولید معنویت، بازشناسی هویت اسلامی ایرانی و فرصتی برای خودسازی انقلابی نسل امروز تبدیل شده است. این اردوها پیوند ارزشی بین نسل جوان دوران دفاع مقدس، با نسل جوان امروز را تحکیم می‌بخشد.

سال‌ها از زمان جنگ تحمیلی صدام علیه ایران می‌گذرد. جنگی که فقط برای رزمندگان و مردم ساکن در مناطق جنگی نبود. آن جنگ در زندگی همهٔ مردم ایران تأثیر گذاشته بود. نبردی گسترده و همه‌جانبه که عزت و شرف ما در گرو آن بود.

فعالیت

جنايات صدام و مزدورانش در شهرها و روستاهای مناطق جنگی را بررسی کنید.

دستاوردهای اردوی راهیان نور

حضور در اردوهای راهیان نور دستاوردهای زیر را برای ما به ارمغان می‌آورد:

۱- آشناسدن با بندگان برگزیدهٔ خدا

تصویر ۲-۴- حضور دانش‌آموزان در اردوی راهیان نور - یادمان شهدای هویزه

- ۲- آشنا شدن با آرمان‌ها و ارزش‌های انقلاب اسلامی
- ۳- آشنایی نسل جوان با بخشی از تاریخ انقلاب اسلامی
- ۴- آشنایی با رشادتها و دلاوری‌های رزمندگان اسلام در مقابله با دشمن
- ۵- دشمن‌شناسی و شناخت جنایات استکبار جهانی علیه ملت ایران
- ۶- تقویت روحیه جهادی و رشد معنویت

شرکت در اردوی راهیان نور چگونه می‌تواند در تقویت روحیه جهادی و رشد معنویت ما تأثیر داشته باشد؟

.....

.....

.....

معرفی برخی از یادمان‌ها و اماکن مهم راهیان نور (الف) مناطق عملیاتی جنوب (خوزستان)

خرمشهر: خرمشهر از اولین مناطقی است که مورد حمله ارتش بعثی قرار گرفت. جوانان مقاوم سرزمین ما از جمله محمد جهان‌آرا (فرمانده شهید سپاه پاسداران خرمشهر) ۳۴ روز در مقابل ارتش مجهز دشمن ایستادگی کردند. صدام در طول ۵۷۸ روز اشغال این شهر، آن را به عنوان الگوی پیروزی خود در جنگ مطرح می‌کرد، اما در عملیات بیت المقدس این شهر آزاد شد و بار دیگر پرچم مقدس کشورمان بر گلدسته‌های مسجد جامع خرمشهر به اهتزاز درآمد. امام خمینی در این باره فرمودند: «خرمشهر را خدا آزاد کرد».

مسجد جامع، موزه جنگ و گلزار شهدای خرمشهر از اماکن بازدیدیه راهیان نور در این شهر است.

خرمشهر دروازه‌ای در زمین دارد و دروازه‌ای دیگر در آسمان و تو در جست و جوی دروازه آسمانی شهر هستی که به کربلا باز شده است و جز مردترین مردان را به آن راه نداده‌اند! جنگ برپا شده بود تا از خرمشهر دروازه‌ای به کربلا باز شود ...

سید شهیدان اهل قلم سید مرتضی آوینی

تصویر ۳-۴- شهید سید مرتضی آوینی

شلمچه: منطقه‌ای مرزی در غرب خرمشهر و نزدیک‌ترین نقطه مرزی به شهر بصره در عراق است. شلمچه یکی از مهم‌ترین مناطق عملیاتی در طول هشت سال دفاع مقدس است که عملیات‌های بیت المقدس، رمضان، کربلای ۴، ۵، ۸ و بیت المقدس ۷ در این محور صورت گرفته است. عملیات کربلای ۵ از سخت‌ترین عملیات‌های دفاع مقدس است که طی آن مردان بزرگی چون شهیدان حسین خرازی، یدالله کلهر، اسماعیل دقایقی و حجت الاسلام عبدالله میثمی و ... از این منطقه آسمانی شدند. در یادمان زیبای این محور که توسط آستان قدس رضوی احداث شده ۸ شهید گلگون کفن مدفون هستند.

تصویر ۴-۴- شهید حجت الاسلام عبدالله میثمی

من این سرزمین را یک سرزمین مقدس می دانم. این جا نقطه‌ای است که ملائکه الهی که شاهد فداکاری مخلصانه این شهدای عزیز بودند، به این جا تبرک می جویند. این جا متعلق به هر کسی است که دلش برای اسلام و قرآن می تپد.

از سخنرانی مقام معظم رهبری در شلمچه ۱۳۷۸/۷/۸

تصویر ۵-۴- یادمان شهدای اروند در منطقه عملیاتی والفجر ۸

اروند: یکی از بزرگ‌ترین رودخانه‌های جهان است که از به هم پیوستن دجله و فرات در عراق و اتصال رود کارون در خرمشهر به آن تشکیل می‌شود. یکی از بزرگ‌ترین آرزوهای صدام تسلط کامل بر این آبراه مهم و حیاتی بود. در طول دفاع مقدس علاوه بر جنگ همیشگی در این منطقه حساس، عملیات والفجر ۸ در این محور انجام شد که طی آن رزمندگان عزیز ما با عبور از اروند، در یک جنگ تمام‌عیار به منظور تنبیه متجاوزان وارد خاک عراق شدند و شهر فاو عراق را تصرف کردند. نام اروند با نام غواص‌های رزمنده ما عجین شده و مظلومانه‌ترین شهادت‌ها، شهادت غواص‌ها در آب‌های اروند بود؛ زیرا دفاع در آب بسیار سخت است.

بنای یادبود شهدای عملیات والفجر ۸ روبه‌روی شهر فاو، هشت شهید گمنام را در خود جای

داده است.

طلائیه: این منطقه در جنوب غربی دشت آزادگان و روبه‌روی جزایر مجنون قرار دارد. منطقه طلائیه از روزهای اول جنگ مورد تاخت و تاز متجاوزان بعثی عراق قرار گرفت. سه راه شهادت به دلیل فرود بیش از ۸۰۰ هزار گلوله توپ، خمپاره، بمب و تانک دشمن بر سر فرزندان ایران توسط رزمندگان نام‌گذاری شد. عملیات خیبر و بدر در این محور عملیاتی متجاوزان را با شکست سختی مواجه کرد. این منطقه شاهد شهادت مردان بزرگی چون شهیدان محمد ابراهیم همت و حمید باکری است.

هوئیزه: این شهر در شمال غربی خوزستان و جنوب غربی سوسنگرد قرار دارد. در زمان اشغال این شهر در اوایل جنگ (مهرماه ۱۳۵۹)، مقاومت دانش‌آموز شهیده سهام خیام، دختر نوجوان اهل هوئیزه در برابر بعثی‌ها باعث خروش مردم شهر و ایستادگی آنها در برابر دشمن شد. در همان زمان عده‌ای از دانشجویان پیرو خط امام به فرماندهی شهید سید حسین علم‌الهدی در کنار مردم این شهر حماسه مقاومت را معنی بخشیدند.

تصویر ۶-۴- شهید سید حسین علم‌الهدی

هوئیزه که کاملاً به دست متجاوزان تخریب شده بود، در هجدهم اردیبهشت سال ۱۳۶۱ طی عملیات بیت‌المقدس آزاد شد.

دوکوهه: پادگانی در چهار کیلومتری شمال غربی شهر اندیمشک است. از بهمن ماه سال ۱۳۶۰ مقر اصلی تیپ (سپس لشکر ۲۷) محمدرسول‌الله شد که فرماندهی آن با جاویدالانتر حاج‌احمد متوسلیان بود. همچنین لشکر ۱۰ سیدالشهدا (ع) در همین پادگان تشکیل و راه‌اندازی شد. از حسینیه معروف دوکوهه هنوز بوی عطر یاران امام حسین (ع) به مشام می‌رسد. صدای شهید

همت و مردانی آسمانی همچون متوسلیان، شهبازی، چراغی، کریمی، دستواره، موحد دانش و بسیاری دیگر که در این پادگان می‌زیسته‌اند، انسان را به سوی خویش می‌خواند. در طرفین حسینیه چهار شهید گمنام آرمیده‌اند که زیارتگاه زائران سرزمین نور می‌باشند.

برخی دیگر از یادمان‌های منطقه جنوب عبارت‌اند از: دهلاویه، فکّه، سوسنگرد، بستان، عین خوش، دشت آزادگان، کرخه، آبادان، دزفول و...

بسم‌الله را گفته و نگفته شروع به خوردن کردم. حاجی داشت حرف می‌زد و سبزی پلو را با تن ماهی قاطی می‌کرد. هنوز قاشق اول را نخورده، رو به عبادیان کرد و پرسید:

– عبادی! بچه‌ها (رزمندگان) شام چی داشتند؟

– عبادی: همین غذا

– واقعاً، جون حاجی؟! – نگاهش را دزدید و گفت: تن ماهی رو فردا ظهر می‌دیم.

حاجی قاشق را برگرداند. غذا در گلویم گیر کرد.

– حاجی جون، به خدا فردا ظهر این غذا را به همه اونها هم می‌دیم.

حاجی همین‌طور که کنار می‌کشید گفت: به خدا من هم فردا ظهر می‌خورم!!!

«یکی از هم‌زمان سردار شهید حاج محمد ابراهیم همت»

تصویر ۷-۴- شهید همت فرمانده لشکر ۲۷ محمد رسول‌الله (ص)

ب) مناطق عملیاتی غرب

مهران: این شهر از توابع استان ایلام در ۱۰۰ کیلومتری جنوب غربی شهر ایلام است که با عراق هم مرز می‌باشد. قبل از آغاز رسمی جنگ، مهران به علت موقعیت خاص و ممتازش، بارها مورد طمع و تجاوز بعضی‌ها قرار گرفته بود. استقرار در ارتفاعات کله قندی در شمال مهران به دلیل احاطه کامل بر منطقه اهمیت فراوان داشت، لذا متجاوزان در طول دفاع مقدس، مهران را چهار بار به اشغال خود درآوردند که در هر بار با عملیات قهرمانانه رزمندگان جان‌برکف ما از چنگال آنان رهاسازی شد. این شهر مذهبی و مرزی می‌عادگاه زائران امام حسین (ع) است.

گیلان غرب: این شهرستان از توابع استان کرمانشاه (در جنوب استان) است و در روزهای اول جنگ تحمیلی مثل بسیاری از مناطق عملیاتی مورد تاخت و تاز و وحشیانه بعضی‌ها قرار گرفت اما مردم قهرمان آن به ارتفاعات شهر پناه بردند و با آب و غذای اندک و سلاح‌های قدیمی نه تنها مقاومت کردند، بلکه بعضی‌ها را فراری دادند و تا پایان جنگ حسرت اشغال گیلان غرب بر دل صدایمان ماند. گیلان غرب؛ در طول جنگ ۸۴ بار بمباران هوایی شد که در نتیجه آن ۱۴۷ شهید و ۷۱۶ مجروح تقدیم انقلاب کرد؛ اما مردم این شهر علی‌رغم این حملات به زندگی عادی خود ادامه دادند و تسلیم نشدند.

بانه: در استان کردستان، واقع در مرز غربی ایران و در فاصله ۲۷۰ کیلومتری سنندج (مرکز استان) قرار دارد. این شهر در دو دوره جنگ را تجربه کرده است: در اوایل پیروزی انقلاب اسلامی به دست ضد انقلاب افتاد و اوضاع نابسامانی داشت. در همان زمان شهید صیاد شیرازی نقش مؤثری در آزادسازی بانه از چنگال ضدانقلاب وابسته به بیگانگان داشت. همچنین در طول دفاع مقدس شهیدان فراوانی تقدیم اسلام کرد. در میان روزهای سخت بانه، ۱۵ خرداد سال ۱۳۶۳ روز دیگری است. در آن روز مردم برای راهپیمایی پانزدهم خرداد به خیابان‌ها آمده بودند که توسط هواپیماهای عراقی بمباران شدند.

تنگه چهارزیر مشهور به تنگه مرصاد: نام عملیات مرصاد و تنگه چهارزیر از سال ۱۳۶۷ بعد از پذیرش قطعنامه ۵۹۸ و پایان جنگ بر سر زبان‌ها افتاد. منافقین وطن‌فروش که در عراق مستقر بودند، با حمایت کامل صدام و اربابانشان قصد داشتند تهران را در پنج روز فتح کنند. لذا از مرزهای غربی وارد کشور شدند و به علت این که نیروهای نظامی ما پس از پذیرش قطعنامه منطقه را ترک کرده بودند، توانستند تا اسلام آباد غرب پیش بیایند. آنان در مسیر راه از هیچ جنایتی کوتاهی نکردند و علاوه بر کشتار مردم عادی و بی‌سلاح، در بیمارستان اسلام آباد تمام نیروهای رزمنده مجروح و بستری

را به شهادت رساندند. در این تنگه سپاه اسلام با نقش آفرینی شهید صیاد شیرازی بر منافقین کوردل تاختند و با به هلاکت رساندن بیش از ۱۵۰۰ نفر از آنان و زخمی کردن بیش از ۱۰۰۰ نفر دیگر، بازمانده‌های خائن منافق را به سمت خاک عراق فراری دادند.

منافقین سال‌ها بعد (سال ۱۳۷۸) با تروری ناجوانمردانه عقده‌گشایی کردند و در لباس مأمور شهرداری امیر سپهبد علی صیاد شیرازی را به آرزوی دیرینه‌اش که شهادت در راه خدا بود، رساندند.

برخی دیگر از یادمان‌های منطقه غرب عبارت‌اند از: سومار، پادگان ابوزر، قصر شیرین، سرپل ذهاب، پاوه و...

تصویر ۸-۴- شهید علی صیاد شیرازی

ساعت ۵ صبح به پایگاه رفتیم. همه را آماده و مهیا برای توجیه دیدیم. پس از توجیه خلبانان تأکید کردم وضعیت خیلی اضطراری است چاره‌ای نداریم هلی‌کوپترهای کبری باید آماده باشند. یک تیم آتش آماده شد ابتدا خودم با یک هلی‌کوپتر ۲۱۴ برای شناسایی دقیق و هماهنگی به سمت مواضع حرکت کردم و به این ترتیب اولین عملیات را علیه نیروهای مهاجم و منافق آغاز کردیم.

صبح روز پنجم مرداد عملیات مرصاد با رمز یا علی آغاز شد. در تنگه چهار زیر چنان جهنمی برای یاران صدام برپا شد که زمانی برای پشیمانی نمانده بود. جاده به زودی انباشته از ادوات سوخته شد. همزمان با عملیات هوانیروز، علاوه بر گروه‌های مردمی، تعدادی از لشکرهای سپاه نیز که از جنوب به غرب آمده بودند، وارد عملیات شدند. راه از هر سو به روی بازماندگان کاروان بسته شده بود و آنان به سختی می‌توانستند به عقب برگردند.^۱

آداب و مراقبت‌های لازم در اردوی راهیان نور: به منظور بهره‌برداری مطلوب از اردوی راهیان نور، رعایت موارد زیر توصیه می‌شود.

۱- آداب سفر و زیارت: قرائت دعا، خداحافظی و اذن از والدین و عزیزان، دادن صدقه، مطالعه درباره مسیر راه و شهرها و استان‌هایی که به آن سفر می‌کنیم. داشتن اخلاق خوش در ایام سفر، رعایت بهداشت و نظافت و ...

۲- نماز اول وقت: پیامبر (ص) فرمودند: اولین چیزی که برای بنده خدا محاسبه می‌شود، نماز است.

۳- مرور و دقت در آثار، وصیت‌نامه‌ها و خاطرات شهیدان و رزمندگان اسلام

۴- حضور با وضو در مزار شهدا و قتلگاه آنان: به منظور ادای احترام به شهدا برخی از زائران به مصداق آیه ۱۲ سوره طه که می‌فرماید: «فاخلع نعلیک انک بالواد المقدس طوی^۲» کفش‌ها و جوراب خویش را درمی‌آورند و پابرهنه طی طریق می‌کنند.

۵- خاطره‌نگاری: خاطره‌نویسی و تصویر برداری از این اماکن مقدس برای فراموش نشدن این سفر مناسب خواهد بود.

۱- کتاب در کمین گل سرخ روایتی از زندگی شهید صیاد شیرازی. ص ۳۵۹

۲- هر دو کفش خود را درآور که اینک در وادی مقدس طوی هستی.

تصویر ۹-۴- یک رزمنده بسیجی در حال نوشتن نامه

فعالیت

با همکاری دبیر مربوط تعدادی از دل‌نوشته‌های دانش‌آموزان شرکت‌کننده در اردوی راهیان نور را در کلاس بخوانید.